

USVOJENI TEKSTOVI

P9_TA(2022)0051

Politička kriza u Burkini Faso

Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o političkoj krizi u Burkini Faso (2022/2542(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije, posebno one od 19. prosinca 2019. o kršenjima ljudskih prava i vjerskih sloboda Burkini Faso¹ te od 16. rujna 2020. o sigurnosnoj suradnji EU-a i Afrike u području Sahela, zapadnoj Africi i Rogu Afrike²,
- uzimajući u obzir izjavu Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku u ime EU-a od 26. siječnja 2022. o najnovijem razvoju događaja u Burkini Faso,
- uzimajući u obzir izjavu glasnogovornika glavnog tajnika UN-a od 24. siječnja 2022. o Burkini Faso,
- uzimajući u obzir izjavu Vijeća sigurnosti UN-a od 9. veljače 2022. o stanju u Burkini Faso,
- uzimajući u obzir završno priopćenje nakon izvanrednog sastanka na vrhu šefova država i vlada Gospodarske zajednice zapadnoafričkih država (ECOWAS) o političkoj situaciji u Burkini Faso od 28. siječnja 2022.,
- uzimajući u obzir protokol ECOWAS-a o demokraciji i dobrom upravljanju,
- uzimajući u obzir završno priopćenje o stanju u Burkini Faso koje je Vijeće Afričke unije za mir i sigurnost usvojilo na svojem 1062. sastanku održanom 31. siječnja 2022.,
- uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 9. ožujka 2020. naslovljenu „Put prema sveobuhvatnoj strategiji s Afrikom” (JOIN(2020)0004),
- uzimajući u obzir Rezoluciju Zajedničke parlamentarne skupštine Skupine afričkih, karipskih i pacifičkih država (AKP) i EU-a od 11. ožujka 2021. o demokraciji i

¹ SL C 255, 29.6.2021., str. 45.

² SL C 385, 22.9.2021., str. 24.

poštovanju ustava u EU-u i zemljama AKP-a,

- uzimajući u obzir zajedničku izjavu članova Europskog vijeća i država članica sahelske skupine zemalja G5 (G5 Sahel) od 28. travnja 2020.,
 - uzimajući u obzir UN-ove ciljeve održivog razvoja, a posebno cilj br. 16 o promicanju pravednih, mirnih i uključivih društava za održivi razvoj,
 - uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima,
 - uzimajući u obzir Ustav Burkine Faso,
 - uzimajući u obzir Sporazum iz Cotonoua,
 - uzimajući u obzir Afričku povelju o demokraciji, izborima i upravljanju,
 - uzimajući u obzir Konvenciju Afričke unije o zaštiti i pomoći interno raseljenim osobama u Africi,
 - uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima iz 1966.,
 - uzimajući u obzir Konvenciju o ukidanju svih oblika diskriminacije žena iz 1979.,
 - uzimajući u obzir članak 144. stavak 5. i članak 132. stavak 4. Poslovnika,
- A. budući da je 24. siječnja 2022. vojska Burkine Faso, pod vodstvom potpukovnika Paul-Henrija Sandaoge Damibe i samoproglašenog „Domoljubnog pokreta za očuvanje i obnovu” (MPSR), svrgnula izabranu vladu na čelu s predsjednikom Rochom Marcom Christianom Kaboréom; budući da je Ustavni sud Burkine Faso kasnije proglasio potpukovnika Damibu novim *de facto* šefom države;
- B. budući da je neposredno prije državnog udara predsjednik Kaboré osvojio drugi mandat na demokratskim izborima održanima 2020.; budući da je bio prisiljen objaviti da se povlači s dužnosti i dati ostavku; budući da ga od državnog udara oružane snage drže u pritvoru, uz ograničen kontakt s vanjskim svijetom; budući da je stranka predsjednika Kaboréa, Narodni pokret za napredak (MPP), 26. siječnja 2022. potvrdila da je Kaboré u kućnom pritvoru u predsjedničkoj vili i da ima na raspolaganju liječnika;
- C. budući da je vojna hunta nakon preuzimanja vlasti objavila suspendiranje Ustava te raspuštanje vlade i Nacionalne skupštine; budući da je Ustav ponovno stupio na snagu 31. siječnja 2022.; budući da je potpukovnik Damiba u izjavi na televiziji objavio da će Burkina Faso poštovati svoje međunarodne obveze;
- D. budući da je civilno društvo u Burkini Faso vrlo oprezno i relativno blago reagiralo na preuzimanje vlasti od strane vojske;
- E. budući da su Afrička unija, ECOWAS i Stalno vijeće organizacije La Francophonie nakon vojnog udara suspendirali Burkinu Faso iz članstva; budući da su ECOWAS i UN poslali međuministarsku delegaciju koja je zatražila kratku tranziciju i oslobađanje predsjednika Kaboréa; budući da je ECOWAS 3. veljače 2022. odlučio da neće nametnuti nove sankcije Burkini Faso, ali je od novih vlasti zatražio da predstave razuman vremenski raspored za ponovnu uspostavu ustavnog poretka;

- F. budući da je 8. veljače 2022. osnovan tehnički odbor koji se sastoji od nevojnih aktera kako bi se utvrdili parametri tranzicije; budući da odbor ima dva tjedna da predloži nacrt tranzicijske povelje; budući da se rad tehničkog odbora mora usredotočiti na ponovnu uspostavu teritorijalnog integriteta, konsolidaciju mira postupnim povratkom interno raseljenih osoba, dobro upravljanje i ponovnu uspostavu ustavnog poretka;
- G. budući da je MPSR tvrdio da je državni udar bio odgovor na pogoršanje sigurnosne situacije u zemlji; budući da je vlada Burkine Faso 2017. započela proces reforme sigurnosnog sektora osnivanjem nacionalnog vijeća za obranu i sigurnost radi modernizacije sigurnosnog sektora i borbe protiv korupcije u njemu; budući da su nezadovoljstvo i kritike civila, oporbe i vojske u porastu zbog nesposobnosti predsjednika Kaboréa da se bori protiv korupcije i efektivno primjeni rješenja za goleme sigurnosne, društvene i gospodarske izazove u zemlji koji su posljedica širenja nasilnih napada terorističkih skupina;
- H. budući da je sigurnosno stanje u Sahelu izravna posljedica destabilizacije regije i širenja oružja nakon intervencije u Libiji 2011.;
- I. budući da se između 2016. i 2021. nacionalni proračun za obranu i sigurnost povećao s 240 milijuna EUR na 650 milijuna EUR, što je povećanje od više od 170 %; budući da se tom potrošnjom nisu poboljšali životni uvjeti ili operativni kapacitet vojnika, djelomično zbog sve lošijeg financijskog upravljanja;
- J. budući da su u posljednjih šest godina tisuće ljudi izgubile život zbog džihadističkih i pobunjeničkih napada; budući da je u dvije godine zatvoreno više od 1000 škola i da su mnogi ljudi napustili svoje domove kako bi pobjegli od nasilja; budući da su u lipnju 2021. u selima Solhan i Tadaryat u najsmrtonosnijem napadu od 2015. poginule 174 osobe; budući da su 4. studenog 2021. u džihadističkom napadu na žandarmeriju u Inati u sjevernom dijelu Burkine Faso ubijena 53 od 120 vojnika koji su čekali logistički materijal i potporu, uključujući hranu; budući da je organizacija Human Rights Watch izvijestila o prijekim pogubljenjima stotina osumnjičenika koja su izvršile sigurnosne snage i provladine paravojne postrojbe te budući da gotovo nijedan od tih napada nije istražen i nitko nije kazneno gonjen;
- K. budući da je zbog sve veće nesigurnosti u studenom 2021. na ulice izašao golem broj prosvjednika; budući da je vlada prekinula internetske veze i tako povećala nezadovoljstvo stanovništva i izazvala kritike organizacija za ljudska prava i građanskih pokreta u zemlji;
- L. budući da su 22. siječnja 2022., kad su građani prosvjedovali protiv pogoršanja sigurnosti u zemlji, izbili nasilni prosvjedi u Ouagadougouu i Bobo-Dioulassou, dva najveća grada Burkine Faso; budući da je vojska preuzela vlast dva dana nakon što se interventna policija sukobila s prosvjednicima protiv vlade u glavnom gradu Ouagadougouu;
- M. budući da je eskalirajuće nasilje dovelo do toga da je stanje u Burkini Faso postalo jedna od najbrže rastućih kriza u svijetu kad je riječ raseljavanju i zaštiti civila, pri čemu je raseljeno najmanje 1,6 milijuna ljudi; budući da je više od 19 000 stanovnika Burkine Faso pobjeglo u Bjelokosnu Obalu, Mali, Niger i Benin; budući da se broj interno raseljenih osoba prošle godine povećao na više od 1,5 milijuna, što je povećanje od 50 %; budući da se područje Sahela suočava s nezapamćenim iseljavanjem iz ruralnih

područja jer prisilno raseljene osobe sele u urbana područja u kojima se susreću s novim rizicima; budući da su među interno raseljenim osobama posebno žene i mladi izloženi ozbiljnim rizicima, među kojima su seksualno i radno iskorištavanje, rodno uvjetovano nasilje, prisilno novačenje i trgovina ljudima; budući da ekstremno siromaštvo u zemlji najviše pogađa žene iz Burkine Faso, koje imaju upola manje mogućnosti za pristup obrazovanju nego muškarci;

- N. budući da klimatska kriza ima vidljiv i vrlo štetan učinak na područje Sahela te dovodi do suše, propadanja usjeva, raseljavanja, sukoba oko zemljišta i resursa, nesigurnosti opskrbe hranom i siromaštva; budući da se zbog pomanjkanja pristupa obrazovanju, mogućnostima zapošljavanja i prihodima sve više ljudi pridružuje ekstremističkim organizacijama i džihadističkim pokretima, što potiče nestabilnost u regiji;
- O. budući da su nedavni državni udar i pogoršanje stanja u Maliju posebno utjecali na stanje u Burkini Faso; budući da je nedavni državni udar također četvrti državni udar u zapadnoj Africi u manje od dvije godine; budući da sve veći broj državnih udara odražava veliku krizu u političkim sustavima zapadne Afrike;
- P. budući da G5 Sahel, zajednički obrambeni napor Burkine Faso, Čada, Malija, Mauritanije i Nigera, koji posebno podupiru EU i Afrička unija, koordinira djelovanje u području regionalnog razvoja i sigurnosti radi borbe protiv terorizma i postizanja stabilnosti u regiji, ali nije uspio uvjeriti lokalno stanovništvo u svoju učinkovitost;
- Q. budući da je skupina ruskih vojnih poduzeća pisala vođama državnog udara u Burkini Faso i ponudila obučavanje državne vojske u borbi protiv džihadista;
- 1. osuđuje državni udar koji su oružane snage izvele protiv demokratski izabrane vlade Burkine Faso i s tim u vezi izražava svoju zabrinutost; naglašava da je nužna hitna ponovna uspostava ustavnog poretka, što obuhvaća i hitan povratak civilnoj vladi;
- 2. poziva na trenutno i bezuvjetno oslobađanje predsjednika Kaboréa i svih ostalih vladinih dužnosnika;
- 3. pozdravlja najavu uspostave tehničkog odbora koji će utvrditi sljedeće korake u procesu tranzicije; prima na znanje javne izjave potpukovnika Damibe u kojima je obećao da će se što prije uspostaviti uobičajeni ustavni život te da će zemlja nastaviti poštovati međunarodne obveze; poziva vojno vodstvo da ispuni međunarodne obveze Burkine Faso, uključujući potpuno poštovanje ljudskih prava i borbu protiv terorističkih organizacija u bliskoj suradnji s međunarodnom zajednicom;
- 4. ponavlja svoju potporu ECOWAS-u i Afričkoj uniji u njihovim naporima da posreduju u ovoj krizi; poziva međunarodnu zajednicu, uključujući Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD) i Komisiju, da i dalje održava dijalog s vlastima Burkine Faso kako bi se osigurala pravovremena i demokratska tranzicija na civilnu vladu; poziva vlasti Burkine Faso i tehnički odbor da utvrde jasne vremenske okvire i postupke kako bi se što prije proveli uključivi i transparentni izbori;
- 5. naglašava da je potreban istinski i iskren nacionalni dijalog u kojem će sudjelovati svi sektori civilnog društva kako bi se utvrdila jasna buduća vizija demokracije Burkine Faso;
- 6. apelira na sve strane u Burkini Faso da poštuju slobodu tiska kako bi se osiguralo da

domaće i međunarodne medijske organizacije mogu slobodno obavljati svoj posao, uključujući dokumentiranje položaja interno raseljenih osoba i operacija sigurnosnih snaga;

7. potiče Nacionalnu koordinaciju za uspješnu tranziciju (CNRT) da nadzire vlasti i zahtijeva da osiguraju zaštitu boraca za ljudska prava i organizacija civilnog društva pri izvršavanju njihova mandata, uključujući osudu kršenja ljudskih prava, policijskog nasilja i prekomjerne uporabe sile; poziva EU i njegove države članice da povećaju svoju zaštitu i potporu borcima za ljudska prava u Burkini Faso te da po potrebi olakšaju izdavanje viza za hitne slučajeve i pruže privremeno utočište u državama članicama EU-a;
8. podsjeća da nekažnjavanje strahota koje su sigurnosne službe i paravojne postrojbe počinile u prošlosti koči mirovne napore u Burkini Faso; poziva vlasti Burkine Faso da zaštite prava osumnjičenika uhićenih u protuterorističkim operacijama i da osiguraju da počinitelji kršenja ljudskih prava budu privedeni pravdi; napominje da samoimenovana vlada bez demokratskog mandata potkopava napore za jačanje vladavine prava i odgovornosti;
9. ponavlja da su zaštita i sigurnost civila jedna od ključnih zadataka svake vlade i naglašava da bi u Burkini Faso trebalo poduzeti dodatne mjere kako bi se poboljšala zaštita civila;
10. apelira na Komisiju, ESVD i države članice da i dalje prednost daju potpori reformi pravosudnog i sigurnosnog sektora u Burkini Faso kako bi se osigurala dostatna sredstva i tehnička pomoć za temeljitu reformu sigurnosnog sektora, transparentnu i konstruktivnu suradnju između civilne vlade i vojske te obnavljanje napora za borbu protiv korupcije;
11. poziva EU i njegove države članice da povećaju financijsku potporu i humanitarnu pomoć kako bi se zadovoljile hitne potrebe stanovništva Burkine Faso, a posebno potrebe raseljenih osoba i izbjeglica u susjednim zemljama;
12. poziva vlasti Burkine Faso da revidiraju klauzulu o imunitetu u statutu specijalnih snaga, nove vojne jedinice osnovane u svibnju 2021., u kojoj se navodi da se članovi specijalnih snaga ne mogu sudski goniti zbog radnji poduzetih tijekom njihovih operacija, čime se krše prava žrtava na pravdu i odštetu;
13. poziva države članice EU-a da ispune svoje međunarodne obveze u pogledu primjene sustava temeljite provjere i praćenja pri izvozu oružja u zemlje koje nisu članice EU-a, kao što je utvrđeno u Ugovoru o trgovini oružjem, kako bi se izbjegla njegova zlouporaba i poticanje kršenja ljudskih prava;
14. izražava zabrinutost zbog općeg stanja demokracije u regiji te poziva sve domaće i međunarodne aktere da razmisle o iskustvima stečenima iz različitih državnih udara te o tome kako bolje poduprijeti i potaknuti demokratske procese u regiji;
15. i dalje čvrsto vjeruje da je sudjelovanje grupe Wagner u zapadnoj Africi u suprotnosti s ciljem uspostave mira, sigurnosti i stabilnosti u Burkini Faso i osiguranja zaštite njezina stanovništva; poziva da se o aktivnostima grupe Wagner i drugih privatnih vojnih poduzeća u Africi temeljito raspravi na predstojećem sastanku na vrhu EU-a i Afrike;
16. ističe da terorizam i nestabilnost u području Sahela predstavljaju izazov i potkopavaju

demokratsku konsolidaciju i vladavinu prava; podsjeća da su rješavanje temeljnih uzroka ekstremizma i vojni naponi za ponovnu uspostavu državne kontrole u cijeloj regiji ključni za jačanje legitimnosti demokratski izabranih vlada u narodu;

17. izražava posebnu zabrinutost zbog utjecaja koji sigurnosne prijetnje imaju na učinkovitost humanitarne pomoći i razvojne suradnje; apelira na države članice i međunarodnu zajednicu da pojačaju svoju humanitarnu pomoć Burkini Faso, posebno pružanjem hrane, vode i zdravstvenih usluga; poziva vlasti da podrže i olakšaju rad humanitarnih organizacija u Burkini Faso kako bi se zajamčio neometan pristup humanitarnoj pomoći i kako bi im se omogućilo da odgovore na potrebe raseljenih osoba;
18. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, vlastima Burkine Faso, Tajništvu skupine G5 Sahel, supredsjedateljima Zajedničke parlamentarne skupštine AKP-a i EU-a i Panafričkom parlamentu, Gospodarskoj zajednici zapadnoafričkih država te Afričkoj uniji i njezinim institucijama.